

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут аеронавігації, електроніки та телекомунікацій
Кафедра авіоніки

Система менеджменту якості

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять з навчальної дисципліни
«Автономні системи навігації повітряних суден»
(за кредитно-модульною системою)

Галузь знань: 17 «Електроніка та телекомунікації»
Спеціальність: 173 «Авіоніка»
Спеціалізація: «Комплекси пілотажно-навігаційного обладнання»

Курс – 1 Семестр – 1

Лекції – 34 Екзамен – 1 семестр
Практичні заняття – 34

Самостійна робота – 82
Усього (годин/кредитів ECTS) – 150/5

Курсова робота – 1 семестр

Індекс: РМ-14-173/16-2.1.3

СМЯ НАУ МВ ПЗ 22.01.05-01-2018

Система менеджменту якості.
Методичні вказівки
до проведення практичних занять з
навчальної дисципліни «Автономні системи
навігації повітряних суден»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
МВ ПЗ 22.01.05 – 01-2016

Стор.2 із 10

Методичні вказівки до проведення практичних занять дисципліни «Автономні системи навігації повітряних суден» розроблено на основі робочого навчального плану № РМ-14-173/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 173 «Авіоніка» спеціалізації «Комплекси пілотажно-навігаційного обладнання», навчальної програми цієї дисципліни, індекс НМ-14-173/16-1.5 затвердженої в.о. ректора «01» 06 2016 р., та відповідних нормативних документів.

Методичні вказівки розробили:

старший викладач
кафедри авіоніки

_____ С. Єгоров

асистент кафедри авіоніки

_____ В. Левківський

Методичні вказівки обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 173 «Авіоніка» та спеціалізацією «Комплекси пілотажно-навігаційного обладнання» – кафедри авіоніки, протокол № ____ від ____ 2018 р.

Завідувач кафедри _____ С. Павлова

Методичні вказівки обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради навчально-наукового інституту аеронавігації, електроніки та телекомунікацій протокол № ____ від _____ 2018р.

Голова НМРР _____ С. Креденцар

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

Система менеджменту якості.
Методичні вказівки
до проведення практичних занять з
навчальної дисципліни «Автономні системи
навігації повітряних суден»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
МВ ПЗ 22.01.05 – 01-2016

Стор.3 із 10

ЗМІСТ

	стор.
1. Вступ	4
2. Теми практичних занять	6
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни ..... □.....	8

	Система менеджменту якості. Методичні вказівки до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Автономні системи навігації повітряних суден»	Шифр документа	СМЯ НАУ МВ ПЗ 22.01.05 – 01-2016
		Стор.4 із 10	

1. ВСТУП

Конкретною метою практичних занять є поглиблене вивчення автономних системи навігації повітряних суден, щодо процесу їх технічного обслуговування, а також закріплення теоретичних і практичних знань із курсу дисципліни.

При цьому необхідно вміти користуватися експлуатаційною документацією та обов'язковим алгоритмом процесу усунення несправностей. Передбачається максимально глибоке ознайомлення з системою (підсистемою) літака, від загальної структурної до принципової електричної схеми, а також з повною процедурою технічного обслуговування.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння методами виконання монтажних і демонтажних робіт з автономних системи навігації повітряних суден та поновлення їх працездатності;
- набуття навичок з проведення ТО автономних системи навігації як складової частини комплексів пілотажно-навігаційного обладнання конкретного типу ПС;
- набуття навичок з використання експлуатаційної документації для пошуку та усунення несправностей автономних системи навігації в комплексах пілотажно-навігаційного обладнання;
- оволодіння методами проведення аналізу причин виникнення несправностей і відмов комплексів пілотажно-навігаційного обладнання ПС конкретного типу.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- льотно-технічні характеристики, основні дані про літак, його двигуни та функціональні системи;
- принципи роботи, будову, електричні схеми і розміщення елементів функціональних систем на повітряному судні;

	Система менеджменту якості. Методичні вказівки до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Автономні системи навігації повітряних суден»	Шифр документа	СМЯ НАУ МВ ПЗ 22.01.05 – 01-2016
		Стор.5 із 10	

- інформаційні та енергетичні взаємозв'язки функціональних систем планера і силової установки;
- режими роботи та способи використання функціональних систем планера і силової установки;
- способи контролю працездатності планера, силової установки та їх функціональних систем;
- типові несправності та відмови планера, силової установки та їх функціональних систем, їх прояви та способи усунення;
- основні правила і програми технічного обслуговування систем планера, силової установки та їх функціональних систем;
- правила техніки безпеки при виконанні технічного обслуговування;

вміти:

- визначати місце розміщення елементів планера, силової установки та їх функціональних систем на повітряних суднах;
- виконувати основні операції з вмикання-вимикання і керування функціональних систем планера і силової установки;
- використовувати експлуатаційну документацію повітряних суден для виявлення і усунення несправностей та відмов функціональних систем планера і силової установки;
- знаходити та усувати типові несправності та відмови у функціональних системах регіонального/магістрального літака.

Практичні заняття проводяться в спеціалізованій аудиторії – комп'ютерному класі з використанням електронного «Збірника теоретичного матеріалу до практичних занять з дисципліни «Автономні системи навігації повітряних суден» і електронного «Альбому структурних, функціональних і принципів електричних схем».

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. «Автономні системи навігації регіонального літака»

Тема 1. Загальні відомості про комплекс пілотажно-навігаційного обладнання регіонального літака

Навчальні питання

1. Структура автономних систем навігації регіонального літака.
2. Інформаційні джерела забезпечення роботи систем.

Тема 2. Засоби визначення повітряних параметрів регіонального літака

Навчальні питання

1. Основні аерометричні параметри, що надходять від ІК ВШП.
2. Органи керування, обчислювальні та виконавчі пристрої.
3. Принцип дії та робота систем визначення повітряних параметрів регіонального літака.

Тема 3. Засоби визначення просторового положення регіонального літака

Навчальні питання

1. Структурна побудова системи визначення просторового положення регіонального літака.
2. Безплатформні курсовертикалі, резервний авіагоризонт, магнітний рідинний компас.
3. Принцип дії та робота системи визначення просторового положення регіонального літака.

Тема 4. Системи автономного визначення положення регіонального літака

Навчальні питання

1. Принцип дії та режими роботи системи автономного визначення положення регіонального літака.
2. Безплатформна ініціальна система, система запобігання зіткнення у повітрі, система раннього попередження наближення землі.

Тема 5. Технічне обслуговування автономних систем навігації регіонального літака

Навчальні питання

1. Технічна документація, види технічного обслуговування, особливості технічної експлуатації.

Змістовий модуль 2. «Автономні системи навігації магістрального літака»

Тема 1. Загальні відомості про комплекс пілотажно-навігаційного обладнання магістрального літака

Навчальні питання

1. Структура автономних систем навігації магістрального літака.
2. Інформаційні джерела забезпечення роботи систем.

Тема 2. Засоби визначення повітряних параметрів магістрального літака

Навчальні питання

1. Основні аерометричні параметри, що надходять від ADIRS.
2. Органи керування, обчислювальні та виконавчі пристрої.
3. Принцип дії та робота систем визначення повітряних параметрів магістрального літака.

Тема 3. Засоби визначення просторового положення магістрального літака

Навчальні питання

1. Структурна побудова системи визначення просторового положення регіонального літака.
2. Безплатформні курсовертикалі, резервний авіагоризонт, магнітний рідинний компас.
3. Принцип дії та робота системи визначення просторового положення магістрального літака.

Тема 4. Системи автономного визначення положення магістрального літака

Навчальні питання

1. Принцип дії та режими роботи системи автономного визначення положення магістрального літака.

2. Безплатформна ініціальна система, система запобігання зіткнення у повітрі, система раннього попередження наближення землі.

Тема 5. Технічне обслуговування автономних систем навігації магістрального літака

Навчальні питання

1. Технічна документація, види технічного обслуговування, особливості технічної експлуатації.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Список рекомендованих джерел

Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. *Павлов В.В., Скрипец А.В.* Эргономические вопросы создания и эксплуатации авиационных электрифицированных и пилотажно-навигационных комплексов воздушных судов: Учебное пособие. – К.: КМУГА, 2000. – 460 с.
- 3.1.2. *Рогожин В.О., Синьглазов В.М., Філяшкін М.К.* Пілотажно-навігаційні комплекси повітряних суден: Підручник. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 316 с.
- 3.1.3. *Валуєв М.І., Харченко В.П., Яппаров А.Н.* Системотехніка та основи проектування аеронавігаційних систем.: Навч. посіб. – К.: НАУ, 2003. – 120 с.
- 3.1.4. *Зусєв О.В., Мелкумян В.Г., Семенов А.А., Соломенцев О.В.* Радіолокаційне та радіонавігаційне обладнання аеропортів.: Навч. посібник. – К.: НАУ, 2006. – 218 с.
- 3.1.5. *Харченко В.П., Зайцев Ю.В.* Аеронавігація.: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2008. – 272 с.
- 3.1.6. Аеронавігаційні радіотехнічні системи: учебное пособие / [А.П. Бамбуркин, В.Н. Неделько, С.Н. Неделько, М. И. Рубец]; под ред. М.И. Рубца. – Кировоград.: Изд-во ГЛАУ, 2002. – 520 с.
- 3.1.7. Інерціально-супутникові навігаційні системи.: навч. посіб. / М.К. Філяшкін, В.О. Рогожин, А.В. Скрипець, Т.І. Лукінова. – К.: Вид-во Нац. Авіа. ун-ту “НАУ-друк”, 2009. – 272 с.

Додаткові рекомендовані джерела

- 3.1.8. Приложение 10 к Конвенции ИКАО/ Авиационная электросвязь. –Т.3. – Монреаль: ИКАО. 1995. - 334 с.
- 3.1.9. *Андрус'як І.І., Дем'янчук В.С., Юр'єв Ю.М.* Мережа авіаційного електрозв'язку.: - К.: НАУ, 2001. – 448 с.

